

Erkölcsei beszélgetések tematikája az osztályfőnöki órán

Közoktatásunk reformtervezete hangsúlyozza, hogy meg kell szüntetni iskoláink tananyagközpontúságát és oktató-nevelőmunkánkat nevelésközpontúvá kell tenni. Ez az irányelv megkívánja nevelési feladataink, ezen belül osztályfőnöki munkánk korszerűsítését. Osztályfőnöki óráink tartalmát sokkal céltudatosabban kell a világnézeti nevelés és a szocialista erkölcsiség kialakításának szolgálatába állítani. Másfelől ezeknek az óráknak sokkal intenzívebben kell vállalniuk azt, hogy az egyes tanítási órákon felmerült — világnézeti és erkölcsi szempontból exponens — kérdéseket szintetizálják és azokat a tanulóknak életközelségbe hozzák. Ezen kívül szoros kapcsolatot kell teremteniük a tanulók mindennapi életével. (Az általános iskola tartalmi továbbfejlesztésének Vitaanyaga II. kötet, 51. o.)

Ezeknek az irányelveknek megfelelően folytatjuk az erkölcsi beszélgetéseket az osztályfőnöki órákon. Nem erkölcsi ismereteket tanítunk, hanem a tanulóknak a *munkáról, a társadalmi tulajdon megbecsüléséről, a hazaszeretetről és a közösségi érzésről* a mindennapi életben nyert tapasztalatait próbáljuk rendszerezni, tudatosítani. Ezeket a fogalmakat érzelmileg hozzuk közel hozzájuk, hogy állásfoglalásra készítsük őket. Igyekszünk alkalmat biztosítani számukra, hogy a megismert elvek szerint tevékenykedhessenek. Az erkölcsi beszélgetéseknek Kairov nagy fontosságot tulajdonít: Az erkölcsi beszélgetések megkönnyítik, hogy tisztán lássák a tanulók, mi erkölcsös és mi erkölcstelen. Az erkölcsi beszélgetések során megtanulják helyesen értékelni maguk és társaik magatartását, rászoknak az ilyen értékelésre. Az órákon kívül különösen sok alkalom nyílik erkölcsi beszélgetésekre. Az osztályfőnökök ilyen beszélgetések rendszeres megtartását is fel szokták venni munkatervükbe. Éppúgy felkészülnek ezekre, mint a jó tanár az órára. Az erkölcsi beszélgetések sikeréhez igen fontos az anyag kiválogatása és rendszerezése. (Kairov—Goncsarov—Jeszipov—Zankov: Pedagógia, 268—272.)

A *munkára* vonatkozó beszélgetések központi gondolata az V—VI. osztályban a gyermek iskolai munkája. A VII—VIII. osztályban az iskolai munkán túl összegyűjtjük a felnőttek munkájára vonatkozó tapasztalatokat.

Az V. osztály témakörei

tudását bővíti, megkönnyíti szülei munkáját. A jól végzett munka megelégedést, örömet okoz, elismerés is jár érte. (Feladatokat adunk.)

2. *A gyermek munkája a tanulás.* A tanulás erőfeszítéseket követel. Nagy emberek példájával mutatunk rá, hogy ők is kemény munkával készültek fel az életre.

3. *Hogyan tanulunk?* Beszélgetünk az iskolában, az órákon végzett munkáról, az otthoni és a napköziben való tanulásról, a tanulás ésszerű megszervezéséről. A tanulók ismertetik munkamódszereiket. (Rámutatunk a helyes módszerekre. Ezek követését ellenőrizzük, ellenőriztetjük.)

4. *A szabadidő helyes felhasználása.* A tanulók beszámolnak, hogyan töltik el szabadidejüket. Megbeszéljük, hogy milyen értékes ez az idő, ha helyesen használjuk fel. Nemcsak a tantárgyak tanítanak, a szórakozás is taníthat, ügyesíthet, formálhatja jó tulajdonságainkat. A sport jelentősége. (Irányítsuk a könyv, a film, a rádió és televízió, a színház, a társasjátékok, a sportjátékok megválogatását. Szervezzék az osztályfőnök szórakozási alkalmakat, ellenőrizze és ellenőriztesse azokat. Gondoskodják, hogy az úttörőfoglalkozásokon is tartalmasan szórakozzanak a gyermekek.)

A VI. osztály témakörei

1. *Mindenki tervszerűen dolgozik.* A tanulók tapasztalják, hogy az iskolában a különböző területeken a munka tervszerűen folyik. (Órarendjük van; észreveszik, hogy óráikat tervszerűen vezetik tanáraik; dolgozataikat vázlat alapján készítik; szöveges feladatokat megoldási terv alapján oldanak meg; úttörőmunká-

jukat terv szerint végzik stb.) Szüleiktől üzemi tervekről, tervteljesítésről hallanak. Az újságban állami tervekről, kitüntetett tervteljesítőkről olvasnak. A társadalom elítéli azokat, akik hátráltatják a terv teljesítését (késés, selejt stb.). (Arra a következtetésre juttatjuk el a tanulókat, hogy csak a tervszerű munka eredményes.)

2. *A tanuló is tervszerűen végzi munkáját.* Az egyes tanulók elmondják, hogyan érvényesül napi munkájukban a tervszerűség, a helyes időbeosztás, a munka hiánytalan elvégzése és ellenőrzése. (Állandó gyakorlás edzi akaratumat. Segít legyőzni hibáinkat, a szétszórtságot, lustaságot, akarategyengeséget. Példaképeket állítunk és vágyat ébresztünk, hogy e példaképekhez hasonlókká váljanak.)

3. *A munka fegyelmet követel.* Munkaélményeket soroltatunk fel (osztályünnepség, verseny, táborverés, dolgozatírás stb.). Az élményeket elemezve rájönnek a tanulók, hogy a közös akarat, fegyelmzetten végrehajtott feladatok sikereikhez juttatták őket. Belátják, hogy a közösségben végzett munka fegyelmet követel. (Teremtse az osztályfőnök közösen megoldandó munkalehetőségeket. Biztosítsa a sikerélményt azáltal, hogy kisebb erőfeszítéseket kívánó feladatokról tér át a nagyobbakra.)

4. *A munkafegyelmet törvények biztosítják.* Iskolai törvények: Tanulói Szabályzat, Házirend.

5. *A közösségi tulajdon közösségi munka eredménye.* A tanulók maguk is részt vesznek a közösség vagyonának gyarapításában, megóvásában (szertárfejlesztés, fásítás, sportpályák létesítése, stb.). Tapasztalják, hogy a közösségi vagyon közös, nagy erőfeszítések eredménye. Mivel maguk is részesei ilyen erőfeszítéseknek, becsülik a közösség vagyonát, felelősséget éreznek iránta, takarékosan bánnak vele, óvják azt. Felfigyelnek a kártevőkre, leleplezik azokat (az osztályfőnök teremtsen lehetőséget a közösségi vagyon gyarapítására, óvására. Ezt a kérdést állandóan tartsa nyitva.)

A VII. osztály témakörei

varrtak; betegség esetén gyógykezelésben részesültek. (A munka teremt meg létünk feltételeit, ezek nélkül elpusztulnánk.)

2. *A munka a kultúra fejlesztője.* Könyv; tanszerek; iskolák; tanszemélyzet; szakemberek; írók; tudósok; újtók; feltalálók; (támogassa az osztályfőnök a tanulók kísérletező és alkotókedvét).

3. *A munka a természet átalakítója.* A tanulók idevonatkozó tanulmányaikról, olvasmányaikról és filmélményeikről számolnak be (vonják le a következtetést, az ember ura a természetnek).

4. *A munka hősei.* Példák (úgy vezessük a beszélgetést, hogy a tanulók a hétköznapok hőseiben találják eszményképeiket).

A VIII. osztály témakörei

1. *A munka a kapitalista társadalomban.* A gyermek szüleitől, nagyszüleitől hallott élményanyagra támaszkodunk. Felhasználjuk erre vonatkozó kiadványokat, a napi sajtót. A beszélgetésből kitűnik, hogy a kapitalista társadalomban kényszer a munka, mások hasznára végzik azt. Lenézik a munkást. A munka nem jelenti a nagy néptömegek jólétének folyamatos emelkedését. Fennáll a munkanélküliség veszélye. A női munkát alacsonyabb rangúnak tartják. Nem az élvezzi a munka gyümölcsét, aki megdolgozik érte (gondoskodni kell, hogy a tanulók megismerkedjenek olyan dolgozókkal, akik élményeiket elmesélik a múltból).

2. *Munka a szocialista társadalomban.* A tanulók idevonatkozó tapasztalataiból gyűjtjük össze a szocialista munka fogalmának jegyeit.

a) A munkás munkája teljes értékét visszakapja fizetésében és juttatásokban. Ezért a munkás szívesen és igyekezettel dolgozik. Az anyagot és időt jól felhasználja. Takarékoskodik. Munkamódszereit állandóan javítja, átadja. Újít, nemcsak kezével, eszével is dolgozik, hogy a társadalom javait gyarapítsa. Munkaversenyeken vesz részt.

b) A szocialista munka kiváló tulajdonságokat fejleszt a dolgozóknál. Fegyelmzettség, önzetlenség, kezdeményezés, éberség, józan ítélőképesség önmagával és embertársaival szemben.

c) Üzemlátogatás során a tanulók felkeresik a kitüntetett dolgozókat. Sok gyermek saját családtagjain át is érzi a dolgozók iránti megbecsülést. Édesanyjuk olyan fizetést kap mint a férfi dolgozók, ugyanolyan juttatásokban, elismerésben is részesül. Igazságosnak tartják a gyermekek, hogy mindenki képessége szerint dolgozik és munkája alapján részesül javadalmazásban.

3. *A társadalmi munka.* A tanulók példákat hoznak fel arra, hogy felnőttek a közösség jólétének emelésére, önzetlenül, ellenszolgáltatás nélkül munkát végeznek. Ez a társadalmi munka. A diákok is végeznek társadalmi munkát. Példák (a társadalmi munka csak a szocialista társadalom sajátja, csak a szocialista ember képes önzetlenül áldozatot vállalni. Az osztályfőnök ragadjon meg minden alkalmat az önzetlenül végzett munkalehetőségek megteremtésére).

4. *A szocialista társadalomban a fizikai és a szellemi munka egyenértékű.* a) A gépesítés korában élünk. A gyermek tapasztalja, hogy fejlett kultúrájú fizikai munkásokra van szükség. Elemzés.

b) Arról is hallanak a tanulók, hogy a szellemi munkásoknak a munkapadok mellett is meg kell állni helyüket. Minél inkább fejlődik a technika, annál inkább eltűnik a különbség a fizikai és a szellemi munka között. A fizikai erőt a gépek helyettesítik, a magas kultúrájú ember irányítja a gépeket. (Tervezzon az osztályfőnök minél több alkalmat közös fizikai munkára.)

5. *A jólvégzett munkáért elismerés, megérdemelt pihenés jár.* Kitéüntetett dolgozók felsorolása. Üdülési élmények felelevenítése. (Csak a szocialista társadalom tünteti ki a munka hőseit. Gondoskodik szervezeten munkásai üdüléséről.)

6. *Pályaválasztás.* A tanulók beszámolnak arról, hogy melyek a kedvelt tantárgyaik, tevékenységi területeik, milyen pályák felé vonzódnak. Államunk gondoskodik a továbbtanulás lehetőségéről. Az iskoláztatás lehetőségei régen (az osztályfőnök a tanulók képességei és a társadalom munkaerő szükségletei szem előtt tartásával irányítsa a tanulókat).

A hazaszeretet érzésével kapcsolatban a tanulóknak nagyon sok élményük van. Az osztályfőnöki órákon ezeket az élményeket felelevenítjük, rendszerezzük, elmélyítjük. Az esetleg meglevő téves nézeteket tisztázzuk. Az V. osztályban az otthon szeretetéről, a VI. osztályban a szülőföld-, VII. osztályban a honi föld szeretetéről beszélünk. A VIII. osztályban addig a felismerésig juttatjuk el a tanulókat, hogy hazánk a nagyvilág egy darabja, népünk az emberiség egy része, hozzájárult az emberi haladás ügyéhez.

Az V. osztály témakörei

2. *Otthonunk.* a) A beszélgetés során kialakul, hogy az otthon közvetlen családunk meghitt környezete. A szülők közös munkájának eredménye. Itt játszódik a közös munka, élet, szórakozás. Itt érnek bennünket közös örömek, közös bánatok. Ez a kapocs, a közös otthon fűz össze bennünket.

b) Minden tanuló érezte, hogy hazahúzta az otthon, ha távol volt tőle. Ez az érzés a honvágy az otthon után. (A tanulóknak apró munkákat jelölünk ki, amivel hozzájárulhatnak az otthon tisztántartásához, szépítéséhez, a rend biztosításához.)

A VI. osztály témakörei

műemlékeket.)

2. *Szülőföldünk lakói régen:* népszokások, népviselet, népköltészet, tájnyelv.

3. *Szülőföldünk fejlődése a felszabadulás után:* létesítmények. (Szervezzon az osztályfőnök tanulmányi kirándulásokat az új létesítmények megismerésére.)

4. *Szülőföldünk nevezetes emberei.* Elmunkások, újtók, írók, művészek, költők. (Kutassák fel a tanulók a nevezetes embereket, szervezzenek találkozásokat ilyenekkel.)

5. *Versenyjáték.* Ki tud többet szülővárosáról, szülőfalujáról.

A VII. osztály témakörei

1. *A hazai táj szépsége, gazdagsága.* (A lehetőség szerint szervezzünk csoportos utazásokat, kirándulásokat, táborozásokat. Úgy irányítsuk a megfigyeléseket, hogy azok tartós érzelmeket váltsanak ki.)

2. *Költőink, íróink, képzőművészeink megnyilatkozásai a hazai tájról.* (Gyűjtessünk a tanulókkal művészi megfogalmazásokat, képeket, melyek a hazai tájról szólnak, azt ábrázolják.)

3. *Becsüljük, értékeljük népünk haladásáért vívott küzdelmeit.* Szeretjük népünket, mert küzdött a haladásért. A történelmi ismeretekre támaszkodva elevenítsük fel népünk

haladásért vívott harcait, abból a célból, hogy tudatosítsuk, ezeknek a küzdelmeknek köszönhetjük, hogy ma szocializmust építő hazában élünk. (Állásfoglalásig kell eljuttatnunk a tanulókat, hogy minden időben a haladó mozgalmak mellé álljanak, mert ezek szolgálják népünk felemelkedését.)

4. *Büszkéek vagyunk arra, hogy népünk szocializmust épít.* a) A dolgozók munkája révén megváltozott az élet (lakásépítés, ételmezés, egészségügyi szolgáltatások, üdülés, iskoláztatás, szórakozási lehetőségek, kulturális intézkedések, sport.)

b) Országos ipari és mezőgazdasági létesítmények.

c) Tudósok, írók, művészek alkotómunkája.

5. *Gyűlöljük azokat, akik békés építőmunkánkat veszélyeztetik.* Háborús törekvések. (Elsősorban a tanulók filmélményeire hivatkozva keltünk borzalmat a háborúval szemben.) Rokonszenvet érzünk a szabadságukért küzdő népek iránt.

A VIII. osztály témakörei

1. *Kapcsolataink a világ népeivel.* Részvéte-
lünk a világ haladó mozgalmaiban.

2. *Népünk hozzájárult az emberi kultúra
fejlesztéséhez.* (Összegyűjtjük nagyjainkat, akik világviszonylatban előbbre vitték a kultúrát, a tudományt és művészetet.)

3. *A szocialista államok gazdasági, tudományos, technikai és kulturális fellemdülésé-
nek magyarázata.* (Éreztessük meg a tanulókkal a közösségi összefogásban rejlő hatalmas erőt. Ébredjen büszkeség a tanulóknál, hogy a szocializmust építő nemzetek táborába tartozunk.)

4. *Mi is a szocialista haza polgárai leszünk.* A tanulók elmondják, mi mindent kap-
tak a szocialista hazától. Tehát kötelességeik is vannak vele szemben. Összeszedjük azokat a tulajdonságokat, amelyek a jó hazafit jellemzik: szereti családját, népét, szülőföldjét, hazáját, anyanyelvét; büszke népe múltjára, haladó hagyományaira, hőseire, szocializmust építő jelenére; szeret és megbecsül minden dolgozót, bármilyen néphez tartozzon is az; támogat minden mozgalmat, ami a haladást szolgálja; munkájával segíti népet a felemel-
kedésben; egyéni érdekeit aláveti népe érdekeinek; elítéli a háborút, harcol ellene.

A közösségi érzéssel kapcsolatos beszélgetésekkel az V. osztályban azt akarjuk elérni, hogy a tanulók beilleszkedjenek a felső tagozat közösségébe. A VI. osztályban a jó osztályközösség kialakításával foglalkozunk. A VII. osztályban felhívjuk a figyel-
met arra, hogy osztályunk egy nagyobb közösség, az iskolaközösség tagja. A VIII. osztályosokat pedig arra készítjük fel, hogy egy új közösségbe lépjenek.

Az V. osztály témakörei

1. *Változás iskolai életünkben.* (A beszélgetés
célja, hogy a tanulók megismerjék új környe-
zetüket.)

2. *Célkitűzéseink az új tanévben.* (Rövid határidős, teljesíthető feladatokat tűzzen ki
az osztályfőnök a tanulók elé. E célok magatartásbeli kívánságokat fejezzenek ki. Ellen-
őrizze ezek teljesítését.)

3. *Az osztály belső életének szervezése, felelősök feladatainak megbeszélése.* (Gya-
korlati tanácsokat adunk, hogyan végezhetik a közösség számára legjobban munkájukat.
Gyakran számoltassuk be őket, értékeljük munkavégzésüket.)

4. *Tanulói szabályzat, házirend.* (A házirend szabályainak betartását fokozatosan,
fontossági sorrendben kérjük számon.)

5. *Az úttörőcsapat tagjai leszünk.* (Vágyat ébresztünk a színes, érdekes úttörőélet
iránt. A 12 pontból apró megbízásokat adunk, hogy alkalmuk nyíljon úttörő módra
viselkedni. Érezzék a tanulók, hogy osztályfőnökük számontartja úttörő tevékenysé-
güket is.)

A VI. osztály témakörei

1. *Célkitűzéseink az új tanévre.* (Távolabbi
célok tűzhetünk a tanulók elé. Míg az V. osztályban súlypontilag magatartásbeli köve-
telményeink voltak, itt osztályközösséggé formálás a cél. A beszélgetés során jussunk el
addig a felismerésig, hogy az osztály minden tagjának egy a célja és az érdeke. Tehát
minden tagjának kötelessége jól tanulni, a gyengéket segíteni. Közös akarattal, mindenkire
érvényes fegyelem mellett kell élni az iskolai életet.)

2. *A jó osztályközösség jellemzői.* Tagjai szeretik, becsülik, segítik egymást. Tudnak
áldozatot hozni és lemondani. Örülnek egymás sikerének. A jó osztályközösségben nincs

helye azoknak, akik szembehelyezkednek a jóra törekvőkkel. (Egész éven át ebben a szellemben adjunk hasznos, ellenőrizhető feladatokat.)

3. *Vörösnnyakkendős úttörők vagyunk.* Próbáltunk. Beszélgetés a próba anyagáról. Hasznosítjuk. Az úttörő név kötelezettségekkel is jár. Példaképek: az emberiség legnagyobb úttörői. (Marx, Engels, Lenin.) Kiváló jellembeli tulajdonságokkal rendelkeztek. (Juttassuk el a tanulókat elhatározásig, hogy a példaképekhez hasonlókká igyekezzenek válni.)

A VII. osztály témakörei

támaszt tagjaival szemben. Követeli-e a mindnyájunk által elismert jótulajdonságok gyakorlását, az erőnkhez mért jótanulást, az iskolai törvények betartását? Elemzés. Célkitűzések.

2. *A bírálat és önbírálat az egészséges közvélemény kialakításában.* a) Hibáink felismerése és azok kijavítása kötelesség önmagunkkal szemben. Az önteltség saját fejlődésünknek és a közösség fejlődésének is gátja. A túlzott szerénység, saját képességeink lebecsülése szintén hiba.

b) A közösség is úgy fejlődik, ha rámutatunk jótulajdonságaira, hibáira. A bírálat célja baráti segítségnyújtás, javítás. Ezért a bírálat legyen őszinte, tényeknek megfelelő, ne vezesse indulat, vagy érdek. Érződjék belőle a megbecsülés vagy a javítószándék. Legyen tapintatos, de határozott. A hibák feltárása az osztály előtt nem árulkodás.

c) A hibák elhallgatásának súlyos következménye az egyén és a közösség szempontjából. Felelősek vagyunk egymásért. (Olyan egyéni hibák leküzdését tűzzük ki célul, amely hozzájárul a közösség fejlődéséhez.)

3. *A jó iskolaközösség jellemzői.* A jó iskolaközösségben egy osztály sem maradhat le a fegyelemben, tanulásban. Egészséges verseny van az osztályok között. Képességeink legjavát adjuk az iskolák közötti tantárgyi és sportversenyeken. Büszkéek vagyunk a versenyekben kitűnt társainkra, akik öregbítették iskolánk hírnevét. A külső szemlélő a tanulóifjúság magatartásából ítéli meg az iskolát. Ehhez kell tartani magát minden tanulóknak. Felelősek vagyunk az alsó osztályokért is, segítsük őket. Példamutatás, baráti figyelemztetés. A jó iskolaközösségnek hagyományai vannak, ezt őrizzük, ápoljuk.

Az iskolaközösség fejlődésének gátlója az osztályok közötti egészségtelen versengés, villongás, lekicsinylés, bandaszellem, közöny, nemtörődomség. (Az iskolaközösség kialakítása érdekében gyakorlati feladatokat is adhatunk: közös sportjátékok rendezése, osztályok közötti versenyek, kirándulások szervezése. Alsóbb osztályok partolására.)

4. *A barátság.* (Dezséry László: Barátság; Dezséry László: Fiúk — Lányok.)

A jó közösség kialakításának feltétele a baráti kapcsolatok kiépítése is. Az osztályfőnöknek egyengetnie kell e kapcsolatok létrejöttét. Annál is inkább, mert az eddig játszótársi viszonyban élő gyermek barátot keres.

a) A barátság célja.

b) Hogyan szerezhetünk barátot?

c) Ki az igazi barát?

d) Óvakodjunk a rossz baráttól.

e) Fiúk és lányok barátsága.

f) A barátság rendíthetetlen alapja a közös eszme.

g) Barátság a mi társadalmunkban. Népek barátsága.

A VIII. osztály témakörei

1. *Mit vár a közösség tagjaitól és mit ad azoknak?*

a) Mit vár tőlünk a család? (Az osztályfőnök adjon egyéni tanácsokat, hogyan szerezzenek a tanulók minél több örömet a családjuknak.)

b) Mit vár az osztályközösség tagjaitól? (Konkrét feladatok.)

c) Mit vár az iskolaközösség a legidősebb tanulóktól? (Társadalmi munkát is! Szervezzon az osztályfőnök ilyen munkát.)

d) Mit vár a legidősebb úttörőktől az úttörőszervezet? Elemzés.

e) Hogyan segítettek minket helytállásunkban az említett közösségek? Saját erőfeszítésünkre is szükség van a helytállásban. (Adjunk egyéni feladatokat az akaratedzésre.)

2. Új közösségek tagjai leszünk. Új osztálytársaink lesznek, új tanárok fognak tanítani, új iskolába kerülünk. KISZ-tagok leszünk. Hogyan viselkedjünk? (Gyakorlati útmutatások.)

Az erkölcsi beszélgetések témaköreit úgy építettük fel, hogy a kommunista erkölcs alapelveire vonatkozó tapasztalatok összegezése sorra kerüljön a 4 év folyamán. Ezeknek a beszélgetéseknek akkor lesz meg az igazi nevelőértékük, ha biztosítani tudjuk, hogy a gyermekek erkölcsi nézetei, ítélőképességük, meggyőződésük, érzelmeik és magatartásuk tényleges tevékenység közben formálódjanak. Fontos és nagy körültekintést, fáradhatatlan munkát igénylő feladata az osztályfőnöknek ilyen munkaalkalmaknak a szervezése és ellenőrzése.

Forrásmunka: Siskin: A kommunista erkölcs alapjai.

Kairov—Goncsarov—Jeszipov—Zankov: Pedagógia.

Dezséry László: Barátság.

Dezséry László: Fiúk és lányok.

Az általános iskola tartalmi továbbfejlesztésének vitaanyaga II. kötet.

Jármai Éva

Kelemen Jánosné

A fizikai munkára nevelés lehetőségei az Úttörő Mozgalomban

A munkára nevelés oktató-nevelőmunkánk egyik alapvető és rendkívül időszerű kérdése. Sürgős, maradéktalan megvalósítását maga az élet követeli egyre jogosabb türelmetlenséggel. Hisz sohasem volt nagyobb szükség a hozzáértő, a munkát szerető és azt igénylő fiatalokra, mint éppen napjainkban. Ezért *ma tanulóifjúságunkat úgy kell nevelnünk, tanítanunk, hogy az iskola padjait elhagyva meg tudjon felelni építő munkánk bármelyik területén a szocialista társadalom igényeinek, a gyakorlati élet követelményeinek.*

Természetes, hogy ennek a feladatnak az iskola csak akkor tud eleget tenni, ha a munkára nevelés egész oktató-nevelő tevékenységünket áthatja, annak szerves részét alkotja. Ez a gondolat nyert megfogalmazást oktatási rendszerünk továbbfejlesztésének alapelveiben is.¹ „1. Tegyük szorosabbá iskolánk kapcsolatát az élettel, a gyakorlattal, a termeléssel. 2. Emeljük az általános- és szakmai műveltség színvonalát. 3. Az oktató-nevelőmunka tervszerűen szolgálja a szocialista világnézet és erkölcs kialakítását.“

Mindhárom alapvető fontos feladatot tartalmaz a munkára nevelés minél eredményesebb megoldása érdekében. Így többek között a munkában való jártasság, készség kialakítását, a gyakorlatias ismeretanyag elsajátíttatását, a szocialista munkaerkölcs kiművelését. Ezzel is azt hangsúlyozva, hogy szocialista nevelésünk egyik igen fontos és roppant időszerű kérdéséről van szó.² „Államunk leendő polgárait már iskoláskoruktól kezdve a munkához való kommunista viszonyra kell nevelnünk, rá kell szoktatnunk arra, hogy lelkiismeretesen tegyenek eleget kötelességüknek, pontosan és gondosan hajtják végre feladataikat, igyekezzenek minden szellemi és fizikai munkájukat a lehető legjobban elvégezni“ — olvashatjuk a szovjet pedagógiában.³ „Az iskola ezt a nevelési feladatot sikeresen csak az Úttörő Mozgalom segítségével valósíthatja meg. Ez a szervezett közösség összeköti az iskolát a társadalom életével, és fej-

¹ Irányelvek oktatási rendszerünk továbbfejlesztésére. Az Iskolai Reformbizottság kiadványa. Bp. 1960. 3—5. l.

² Kairov—Goncsarov—Jeszipov—Zankov: Pedagógia. Bp. 1960., 36. l.

³ Duró Lajos: Az úttörőcsapat és az iskola együttműködése. Köznevelés 1951., 501. l.